

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ОЛИМПИАДА ПО ФИЗИКА, ОБЛАСТЕН КРЪГ, 20 февруари 2021 г.
Решения на темата за 8. клас (втора състезателна група)

Задача 1. Кинематика

а) Изминатият от велосипеда път от началния момент до момента на изпреварването е $s_B = v_B t_{и}$. [0,5 т.] Условието велосипедът да настигне мотоциклета е $s_B = d + s_M$, откъдето $s_M = s_B - d = v_B t_{и} - d = 20$ m. [1 т.] За това време мотоциклетът изминава път $s_M = \frac{a_M t_{и}^2}{2}$, т.е. $a_M = \frac{2s_M}{t_{и}^2} = \frac{2(v_B t_{и} - d)}{t_{и}^2} = 0,4$ m/s². [1 т.]

б) При равноускорителното си движение мотоциклетът развива скорост $v_M = a_M t_{и}$. [0,5 т.] Търсеното отношение е $\frac{v_B}{v_M} = \frac{v_B}{a_M t_{и}} = \frac{v_B t_{и}}{2(v_B t_{и} - d)} = 2,5$. [1 т.]

в) В момента на изравняване на скоростите $v_B = v'_M = a_M t'$, където v'_M е скоростта на мотоциклета в този момент. Оттук $t' = \frac{v_B}{a_M} = \frac{v_B t_{и}^2}{2(v_B t_{и} - d)} = 25$ s. [1 т.] Разстоянието между велосипеда и мотоциклета в този момент е $d' = v_B t' - \frac{a_M t'^2}{2} - d = \frac{(v_B t_{и} - 2d)^2}{4(v_B t_{и} - d)} = 45$ m. [1,5 т.]

г) В този случай трябва да съвпадат скоростите на двете превозни средства в момента на настигането: $v_{B,\min} = a_M t_{и,\max}$. [0,5 т.] Освен това, се изпълняват съотношенията $s_{M,\max} = v_{B,\min} t_{и,\max} - d = \frac{a_M t_{и,\max}^2}{2}$. [0,5 т.] Следователно $v_{B,\min} = \sqrt{2da_M} = \frac{2\sqrt{d(v_B t_{и} - d)}}{t_{и}} = 8$ m/s. [1 т.]

Съответно $t_{и,\max} = \sqrt{\frac{2d}{a_M}} = t_{и} \sqrt{\frac{d}{v_B t_{и} - d}} = 20$ s [1 т.] и $s_{M,\max} = d = 80$ m [0,5 т.].

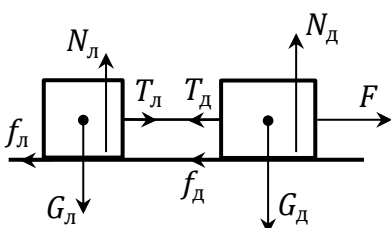
Задача 2. Свободно падане

а) Саксията изминава разстоянието H за време t_H , като $H = gt_H^2/2$ [0,5 т.], т.е. $t_H = \sqrt{2H/g} = 3$ s [1 т.]. Скоростта, с която саксията се удря в земята, е $v_H = gt_H = \sqrt{2gH} = 30$ m/s. [1 т.]

б) Скоростта, с която саксията достига прозореца, е $v_0 = gt_0$. [0,5 т.] При движението на саксията покрай прозореца е изпълнено, че $h = v_0 t + gt^2/2 = gt_0 t + gt^2/2$ [1,5 т.], откъдето $t_0 = \frac{h}{gt} - \frac{t}{2} \approx 2$ s [1,5 т.]. Саксията изминава разстоянието h_0 за време t_0 , като $h_0 = gt_0^2/2 = \frac{g}{2} \left(\frac{h}{gt} - \frac{t}{2}\right)^2 \approx 19$ m. [1,5 т.]

в) Скоростта на саксията, минаваща покрай долния край на прозореца, е $v = g(t_0 + t)$. [0,5 т.] Докато саксията пада покрай прозореца, нейната скорост нараства със $\frac{100(v-v_0)}{v_0} = \frac{100t}{t_0} = \frac{200gt^2}{2h-gt^2} \approx 5\%$. [2 т.]

Задача 3. Трупчета на нишка

а) Както може да се види на чертежа вляво, във вертикално направление на лявото трупче действат силата на тежестта $G_L = m_L g$ надолу [0,3 т.] и реакцията на опората $N_L = G_L$ нагоре [0,2 т.]. В хоризонтално направление на лявото трупче действат силата на триене $f_L = kN_L = km_L g$ наляво [0,5 т.] и силата на опън T_L надясно [0,2 т.]. На дясното трупче (във вертикално направление) действат силата на

тежестта $G_d = m_d g$ надолу [0,3 т.] и реакцията на опората $N_d = G_d$ нагоре [0,2 т.]. В хоризонтално направление действат силата на триене $f_d = kN_d = km_d g$ [0,5 т.] и силата на опън T_d [0,2 т.] наляво, както и силата F надясно [0,1 т.].

б) След прерязването на нишката дясното трупче продължава да се движи под действие на силата F и силата на триене f_d . От II принцип на Нютон следва, че $F - km_d g = m_d a'$ [1 т.], откъдето $F = m_d(kg + a') = 1,8 \text{ N}$ [1 т.].

в) Като приложим II принцип на Нютон за двете трупчета преди прерязването на нишката, ще получим: $T_l - km_l g = m_l a$ [1 т.] (за лявото трупче) и $F - T_d - km_d g = m_d a$ [1 т.] (за дясното трупче), като $T_l = T_d = T$ [0,5 т.] от III принцип на Нютон. Като съберем двете уравнения на Нютон, за да изключим силите на опън, получаваме, че масата $m_l = \frac{F}{kg+a} -$

$$m_d = \frac{m_d(a' - a)}{kg + a} = 300 \text{ g. [1,5 т.]}$$

г) От уравнението на Нютон за лявото трупче следва, че силата на опън $T = m_l(kg + a) = m_d(a' - a) = 0,6 \text{ N. [1,5 т.]}$

Внимание! (важи за решенията на всички задачи)

За всякакви алтернативни решения, обяснени ясно и получаващи същите резултати, да се присъжда пълния брой точки, посочени за съответното подусловие.